

REISVERSLAG VAN SMALDEEL 5 (deel 1)

31 MEI – 20 DECEMBER 1960

LAS PALMAS—LOURENZO MARQUEZ—PORT LOUIS— FREMANTLE—HOLLANDIA—
BIAK—SORONG— MANOKWARI—HOLLANDIA—NOUMEA—SYDNEY- AUCKLAND—JUAN
FERNANDEZ—VALPARAISO- PUNTA ARENAS—RIO DE JANEIRO

Commandant: comandeur A. P. Ferwerda

Hr.Ms. Karel Doorman (vlag) commandant, kapitein ter zee A. J. Marcus

Hr.Ms. Limburg commandant, kapitein-luitenant ter zee V. R. IJ. Winkelman

Hr.Ms. Groningen commandant, kapitein-luitenant ter zee C. E. Wolderling

Ingescheept aan boord van het vliegkampschip:

Vliegtuigsquadron 2 (Avengers-S 55) commandant, luitenant ter zee vlieger der 1e klasse Jhr.
A. W. van den Brandeler

Vliegtuigsquadron 860 (Seahawks) commandant, luitenant ter zee vlieger 1e klasse W. F. van
den Heuvel

Aan het smaldeel was toegevoegd de tanker Mijdrecht van de Maatschappij Van Ommeren,
N.V., gezagvoerder A. Meerman

Trosofficier, luitenant ter zee der 2e klasse oudste categorie G. M. A. Brummer

Chronologisch overzicht

Hr.Ms. Karel Doorman vertrok maandag 30 mei platvoetwacht vanuit Rotterdam. Op 31 mei 's
morgens bracht de Minister van Defensie, vergezeld door de plaatsvervangend chef van de
marinestaf, per helikopter een werkbezoek aan boord en arriveerden 8 Seahawks van squadron
860. Twee Seahawks, acht Avengers en twee helikopters, welke laatste twee types behoren tot
squadron 2, waren reeds eerder aan boord gekomen. Bovendien had de Koninklijke luchtmacht
reeds een gedeelte van de hangars en sponsons in beslag genomen voor 12 gedemonteerde
Hunter straaljagers en twee Alouette-helikopters, welke naar Nederlands Nieuw-Guinea moes-
ten worden overgevoerd.

Na een korte toespraak, waarbij Zijne Excellentie het doel van de reis nader toelichtte verliet
hij 's middags het schip per helikopter. Daarna zette Hr.Ms. Karel Doorman koers naar Het
Kanaal. De tanker Mijdrecht verliet diezelfde dag Rotterdam, zette koers naar Donges om
aldaar brandstofolie te laden en liep Hr.Ms. Karel Doorman op, tussen de Maasboei en het
lichtschip Goeree. Pas op 16 juni zou de Mijdrecht zich weer bij het smaldeel voegen.

Op 1 juni 's morgens voegde Hr.Ms. Limburg zich bij het verband en namen de verbindings-
oefeningen een aanvang. Hr.Ms. Groningen kon zich pas op de achtermiddag van de 2de juni
bij het verband voegen, daar de radiopeiler eerst nog gecalibreerd moest worden.

Dezelfde dag namen ook de vlieg oefeningen van Hr.Ms. Karel Doorman een aanvang, nadat op
de dagwacht, ingevolge opdracht van de Bevelhebber der zeestrijdkrachten, zeven
betonblokken met radioactief materiaal in diep water buiten boord waren gezet. Na het einde
der vlieg oefeningen namen voor de eerste maal alle schepen van het smaldeel aan een
manoeuvreroefening deel. Vervolgens stoomde het verband op naar Las Palmas, waarbij op
elk gebied de nodige opwerk oefeningen werden gehouden. Op maandag 6 juni liep het

smaldeel ten 08.30 lokale tijd de haven van Las Palmas binnen en meerde het aan de dique
Généralissimo Franco. Aldaar werd door alle schepen olie geladen.

Woensdag 8 juni vertrok het smaldeel naar zee op weg naar kaap De Goede Hoop. Ook op dit traject werden de vlieg oefeningen, verbindings-, artilleristische en individuele scheeps-oefeningen intensief voortgezet.

Op donderdag 9 juni werd voor de eerste maal van tenue gewisseld, een handeling, die nog vele malen in het verschiet lag.

Op 10 juni voerden Avengers van Hr.Ms. Karel Doorman de eerste extra postvlucht uit, waarbij post werd afgegeven en opgehaald te Dakar. Deze zo gewaardeerde extra postvluchten zouden nog menigmaal gedurende de reis worden gemaakt.

Op maandag 13 juni stond het smaldeel de gehele middag onder bevel van Neptunus, die vele opvarenden aan een uitgebreide „doopex” onderwierp. De plechtigheden verliepen waardig doch zeer verward, zodat na afloop zowel Neptunus met gevolg als dopelingen en oudgedien-den zich in doorweekte toestand bevonden.

Ten 17.00 precies voer er een siddering door de schepen, toen zij de evenaarbarrière doorbraken.

Donderdag 16 juni voerden Avengers van squadron 2 enkele verkenningsvluchten uit, waarbij de aan het smaldeel toegevoegde tanker Mijdrecht, die op 5 juni uit Donges was vertrokken, werd opgespoord en vervolgens geschaduwd. De commandant van het smaldeel nam persoonlijk aan deze vlucht deel. De dag hierop werd voor de eerste maal door de beide jagers olie geladen uit de Mijdrecht, op de 18e juni gevolgd door Hr.Ms. Karel Doorman.

20 en 21 juni stonden in het teken van slecht weer, waardoor vliegoperaties, het slepen van het onderwaterdoel en het overgeven van lichte lasten geen voortgang konden vinden; wel werd wederom overgegaan op Europees tenue.

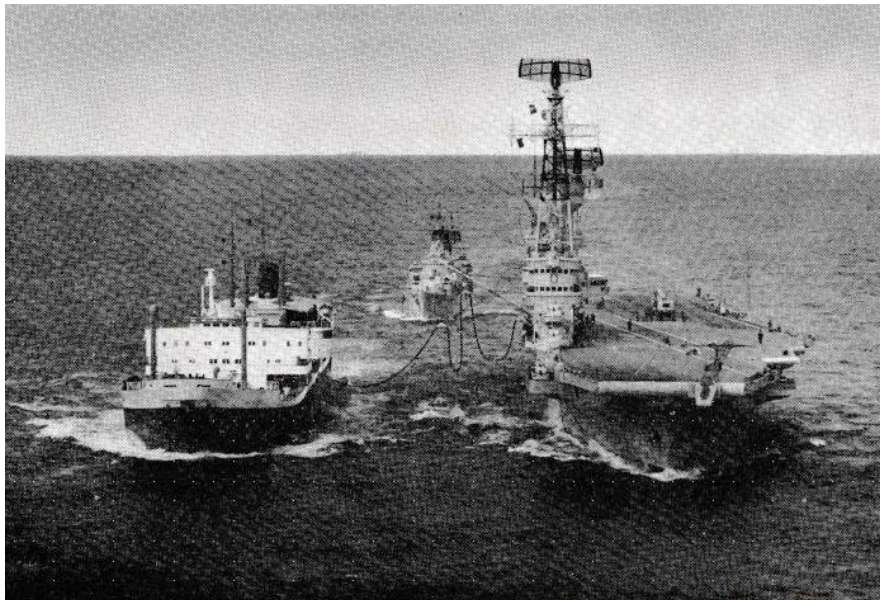
Op woensdag 22 juni kon gelukkig weer worden gevlogen, zodat squadron 2 een extra postvlucht op Kaapstad kon uitvoeren.

Na het rondenvan van kaap De Goede Hoop werd met toenemend slecht weer koers gezet naar Lourenzo Marquez.

Van 23 tot en met 25 juni moesten de oefeningen ten gevolge van het slechte weer worden afgelast. Windkrachten 9 en 10 werden ondervonden bij achter inkomende hoge zee.

Op 25 juni zochten wij ter hoogte van Durban de kust op, teneinde voldoende luwte te hebben voor het olieladen van Hr.Ms. Limburg en Hr.Ms. Groningen uit het vlaggenschip. Hoewel bij deze operatie een slang brak, werden de jagers toch voldoende opgetopt om hun reis naar Lourenzo Marquez te kunnen vervolgen.

Op de platvoetwacht verlieten zij hiertoe het verband en stoomde Hr.Ms. Karel Doorman op naar Port Louis (Mauritius).

Hr.Ms. Karel Doorman neemt olie over uit de tanker Mijdrecht.

26 juni ten 10.00 liepen Hr.Ms. Limburg en Hr.Ms. Groningen de haven van Lourenzo Marquez binnen voor een tweedaags verblijf en 28 juni 's morgens vertrokken ze weer naar zee om op te stomen naar het rendez-vous met de tanker Mijdrecht even ten oosten van Mauritius. Tijdens de opmars werden de oefeningen voortgezet. Hr.Ms. Karel Doorman kwam op de 29ste juni 's morgens ter rede van Port Louis aan en ging aldaar ten anker. De tanker Mijdrecht arriveerde aldaar in de morgen van 30 juni en ankerde eveneens. Beide schepen vertrokken op de 1e juli ten 10.00 naar zee en zetten koers naar Fremantle.

Op 2 juli voegden beide jagers zich weer bij het verband en werden de oefeningen gezamenlijk voortgezet.

Ten gevolge van zeegang werden op 4 juli de vlieg oefeningen afgelast.

Op de middag van 8 juli werden de vlieg oefeningen wederom afgelast, ditmaal om de jagers gelegenheid te geven het overgeven van lasten aan Hr.Ms. Karel Doorman te beoefenen.

Op 11 juli ontvingen wij bericht, dat de vakbond van havenarbeiders te Fremantle niet bereid was de schepen van het smaldeel sleepbootassistentie e.d. te verlenen. Hoewel er slecht weer dreigde, werd op dinsdag 12 juli besloten Fremantle toch binnen te lopen en op eigen kracht te meren, aangezien de heersende omstandigheden dit verantwoord maakten, en zo liep Hr.Ms. Karel Doorman ten 08.40 de haven van Fremantle binnen. Tijdens het rondzwaaien in de haven op het anker werd tevens gebruik gemaakt van aan dek vastgesjorde Avengers, die met hun af en toe vol gas draaiende motoren de nodige extra trekkracht opleverden.

Op deze wijze meerde het schip op eigen kracht, hetgeen aan de toeschouwers op de wal, tot teleurstelling van de havenarbeiders, een luid gejuich ontlokte. Ook de jagers meerden zonder enige assistentie vlot en kant. De tanker Mijdrecht laadde olie en kerosine te Kwinana en kwam op de dag van vertrek ter rede van Fremantle ten anker.

Op 18 juli vertrokken de schepen met aangenaam vermoeide en voldane bemanningen weer naar zee en werd, bezuiden Australië langs stomend, koers gezet naar ons eerste reisdoel: Hollandia (Nederlands Nieuw-Guinea).

Op dinsdag 19 juli bleek de beruchte Australische bocht haar naam eer aan te doen en ten gevolge van het slechte weer moesten vliegoperaties enige dagen worden onderbroken. De overige oefeningen werden echter met volle kracht voortgezet.

Op vrijdag 22 juli konden de vliegoperaties voor de Avengers worden hervat en werden voor het eerst gedurende deze reis gecombineerde „carrier operations” gehouden; bij deze oefening leverde Hr.Ms. Karel Doorman „continu antisubmarine air-escort” en door het verband werden schermmanoeuvres en „evasive-steering” uitgevoerd; de jagers werden op een gefingeerd onderzeebootcontact van de Avengers uitgezonden. De middag van deze dag bracht echter weer een staken van de vliegoperaties ten gevolge van snel verslechterend weer. De overige oefeningen en manoeuvres konden gelukkig worden voortgezet.

Op maandag 25 juli werd weer een postvlucht gemaakt, ditmaal op Sydney. De vliegtuigen die aan deze vlucht deelnamen werden bij terugkomst aan boord verwelkomd met een nieuw signaal, de posthoorn galop, een signaal, dat in de toekomst iedere keer zou weerklinken, wanneer de „postkoets” aan het landen was. Op deze dag werd voor de vierde maal gedurende de reis de zuiderkeerkring gepasseerd.

De Jomard-passage werd op vrijdag 29 juli gepasseerd, waarna de tot nu toe spaarzaam gebruikte westsector van het kompas weer in gebruik kwam.

Op maandag 1 augustus bevond het smaldeel zich in de nabijheid van Hollandia.

Als aankondiging van de aankomst werd een vlucht over de stad uitgevoerd, welke tevens door de commandant van Hr.Ms. Karel Doorman werd gebruikt om de toekomstige ligplaats uit de lucht te verkennen.

Op dinsdag 2 augustus ten 07.30 kwam het smaldeel onder grote belangstelling te Hollandia aan. Hr.Ms. Karel Doorman, Hr.Ms. Limburg en Hr.Ms. Groningen meerden en de Mijdrecht ging voor anker.

De 5de augustus vertrokken we weer naar zee. Het lag in het voornemen op de voormiddag vliegdemostraties en enkele oefeningen te houden voor enige honderden gasten, die zich aan boord van beide jagers en Hr.Ms. Piet Hein hadden ingescheept. Tropische regenbuien maakten echter de vliegoperaties onmogelijk, zodat slechts een beperkt aantal oefeningen kon doorgaan. Na het ontschepen van de gasten werd koers gezet naar Biak, waar Hr.Ms. Karel Doorman en Hr.Ms. Groningen vergezeld van Hr.Ms. Piet Hein op de morgen van 6 augustus, wederom onder grote belangstelling, aankwamen.

De boordvliegtuigen waren bereids van boord gevlogen en werden op de wal gestationeerd. De schepen werden onder meer verwelkomd door de marinekapel Biak, die het volkslied ten gehore bracht, waarna het meren werd opgeluisterd door marsmuziek, afgewisseld met muziek, ten gehore gebracht door een Papoea-fluitorkest. Hr.Ms. Limburg stoomde door naar Manokwari, waar het schip eveneens een hartelijke ontvangst ten deel viel. De Mijdrecht stoomde intussen op naar Sorong. Alle schepen bleven voor onderhoud tot 19 augustus in genoemde havens liggen. In deze tijd werden tevens de door Hr.Ms. Karel Doorman meegevoerde Hunter-straaljagers en Alouette-helikopters ontscheept. De ontscheeping hiervan duurde slechts twee dagen, een opmerkelijke prestatie, gelet op het feit, dat slechts één laadboom beschikbaar was.

Op 19 augustus vertrokken de schepen van het smaldeel uit Biak weer naar zee, ditmaal vergezeld van Hr.Ms. Kortenaer. Na het landen van de boordsquadrons werden de aan boord van Hr.Ms. Karel Doorman, Hr.Ms. Kortenaer en Hr.Ms. Groningen ingescheepte gasten onthaald op een demonstratie met schepen en vliegtuigen, die ditmaal begunstigd werd door stralend mooi weer. Aan boord van Hr.Ms. Limburg, welk schip zich uit Manokwari naar het verband begaf, gebeurde die dag helaas een ernstig ongeval, waarbij de geschutmaker der 1e klasse A. J. M. Poiesz levensgevaarlijk werd gewond. Hr.Ms. Karel Doorman en Hr.Ms. Limburg spoedden zich met grote snelheid naar elkaar toe, waarna het slachtoffer per helikopter aan boord van het vlaggenschip werd gebracht voor chirurgische behandeling.

Het smaldeel stoomde daarna op met Hr.Ms. Kortenaer naar Sorong, waar het op 20 augustus ten 08.00 onder grote belangstelling en met bijzonder grote hartelijkheid werd ontvangen. Hier voegde ook Hr.Ms. Piet Hein zich, zij het voor kort, bij het verband. De Mijdrecht bracht het weekend door ter rede van Manokwari. Op 23 augustus koos het smaldeel, vergezeld van Hr.Ms. Kortenaer, zee en verzorgde het wederom voor een 200-tal ingescheepte gasten het thans welbekende show-programma van het smaldeel. Na ontscheeping van de gasten volgde een aantal dagen en nachten van diverse oefeningen. Op 24 augustus zette Hr.Ms. Karel Doorman koers naar Hollandia om aldaar op 25 augustus de geschutmaker der 1e klasse Poiesz, die nog steeds in levensgevaar verkeerde, per helikopter naar het hospitaal over te brengen. Helaas overleed deze jonge marineman aan de bekomen verwondingen kort nadat hij in het hospitaal was aangekomen. Deze droeve gebeurtenis zette een domper op de stemming aan boord van de schepen, met name op die aan boord van Hr.Ms. Limburg. Gedurende de teraardebestelling op de volgende ochtend voerden de schepen van het smaldeel de vlag halfstok, aan welk rouwbetoon Hr.Ms. Kortenaer deelnam.

Na beëindiging van de oefeningen op 26 augustus stoomden Hr.Ms. Karel Doorman en Hr.Ms. Limburg naar Manokwari, waar zij op de dagwacht van 27 augustus aankwamen en hartelijk werden ontvangen. Hr.Ms. Groningen begaf zich naar Biak, waar de Mijdrecht eveneens ligplaats had genomen. Hr.Ms. Kortenaer begaf zich naar Sorong voor het weekeinde.

Op 30 augustus kozen de verschillende eenheden weer zee en werd wederom een vlieg- en vaardemonstratie gehouden, thans voor gasten uit Manokwari. Hr.Ms. Groningen en Hr.Ms. Kortenaer hadden zich hiertoe tijdig uit Biak en Sorong op weg begeven om Hr.Ms. Karel Doorman te assisteren bij het meevoeren van de vele enthousiaste toeschouwers. Hr.Ms. Limburg kon in verband met het ondergaan van een reparatie op de werf te Manokwari niet aan deze demonstratie deelnemen. Na afloop van de demonstratie zochten alle tot het smaldeel behorende schepen weer ruimer water op en zetten ze op de platvoetwacht van 31 augustus na enige oefeningen, waaraan ook Hr.Ms. Kortenaer had deelgenomen, koers om de noord. De Mijdrecht had zich reeds op 30 augustus om de noord begeven. Hr.Ms. Limburg splitste zich direct af en zette koers naar Hongkong, ten einde aldaar van 7 tot 14 september een niet-officieel bezoek te brengen en tevens een dokbeurt te ondergaan. Op 2 september maakte het schip rendez-vous met de Mijdrecht voor een periodieke olielaadbeurt.

Daarna werd het schip in verband met berichten van een naderende tyfoon via Surigao en Mindoro-straat naar Hongkong gederouteerd. De Mijdrecht begaf zich naar het rendez-vous met Hr.Ms. Karel Doorman en Hr.Ms. Groningen, die op weg waren naar Japan. In de nacht van 3 op 4 september werd aan boord van het vlaggenschip het bericht van de bevelhebber der zeestrijdkrachten ontvangen, dat het bezoek aan Japan ter elfder ure was afgelast en dat de schepen naar Nieuw-Guinea moesten terugkeren. Hr.Ms. Groningen, welk schip daags tevoren olie had geladen uit de Mijdrecht, werd opdracht gegeven op de 4e september ten 04.00 op tegenkoers terug te gaan naar Nieuw-Guinea en Hr.Ms. Karel Doorman kreeg opdracht om op de dagwacht eerst olie te laden uit de Mijdrecht en daarna terug te keren. Na afloop van het olieladen nam het vlaggenschip afscheid van de Mijdrecht, keerde het Japan de rug toe en zette het koers naar Nederlands Nieuw-Guinea. De Mijdrecht vervolgde haar koers om de noord, ten einde op 7 september te Kobe haar zwaar geslonken olievoorraad aan te vullen.

Hr.Ms. Karel Doorman hervatte 7 september in de nabijheid van Sorong de vliegoefeningen. Hr.Ms. Groningen liep binnen, laadde olie en zette koers naar Manokwari, waar het schip 8 september arriveerde en tot 23 september in onderhoud ging.

Het vlaggenschip had al oefenende koers gezet naar Hollandia om aldaar van 9 tot 24 september een stilligbeurt voor onderhoud te ondergaan. Hr.Ms. Limburg had intussen met succes gedokt in Hongkong, had 14 september deze gastvrije plaats weer verlaten en was op 20 september in Biak aangekomen om aldaar tot 29 september een korte onderhoudsbeurt te ondergaan.

Zaterdag 24 september werden de schepen van het smaldeel en de beide in Nederlands Nieuw-Guinea gestationeerde fregatten geconcentreerd nabij Biak. De maandag daaropvolgend begonnen ze met oefeningen op een wat grotere schaal. Aan deze oefeningen namen ook op Boroekoe gebaseerde Fireflies van squadron 7 deel.

De luchtverdedigingsorganisatie werd behoorlijk aan de tand gevoeld en de fregatten kregen ruim de kans hun torpedoaanvaltactiek bij te slijpen. Het viel te betreuren, dat Hr.Ms. Limburg slechts de laatste dag aan de oefeningen kon deelnemen en Hr.Ms. Amsterdam in het geheel niet.

29 september zette de Mijdrecht reeds koers naar ons volgende reisdoel Nouméa, doch Hr.Ms. Karel Doorman en Hr.Ms. Groningen bezochten 30 september nog enkele uren Hollandia.

De smaldeelcommandant nam hier afscheid van de gouverneur en van de commandant der zeemacht in Nederlands Nieuw-Guinea en, nadat Hr.Ms. Groningen het eerst was vertrokken, ontmeerde diezelfde dag ten 16.00 ook het vlaggenschip, nagewuifd door vele vrienden en bekenden. Voor het smaldeel zat de Nieuw-Guineatermijn er dus weer op, behalve voor Hr.Ms. Limburg, welk schip tot 11 oktober in Nieuw-Guinea bleef en vandaar direct naar Auckland in Nieuw-Zeeland zou vertrekken.

10 september verliet het smaldeel Hollandia met uitzondering van Hr.Ms. Limburg, welk schip tot 11 oktober ter beschikking bleef van de commandant der zeemacht in Nederlands Nieuw-Guinea. Ten 12.00 ontmeerde Hr.Ms. Groningen, ten 16.00 gevolgd door Hr.Ms. Karel Doorman, waarna koers werd gezet naar Nouméa. De Mijdrecht had Hollandia niet aangedaan en stoomde rechtstreeks van Biak naar Nieuw-Caledonië.

Maandag 3 oktober werden de oefeningen hervat, waarbij mede in verband met de afwezigheid van Hr.Ms. Limburg de nadruk werd gelegd op schietoefeningen voor de vliegtuigen. Hr.Ms. Groningen trad hierbij op als harkschip.

7 oktober 's morgens arriveerde het smaldeel te Nouméa in Frans Nieuw-Caledonië. Hr.Ms. Karel Doorman kwam ten anker op de Grande Rade, later gevolgd door de Mijdrecht.

Hr.Ms. Groningen meerde aan de Grand Quai. Zondag moest deze ligplaats worden verlaten wegens de aankomst van een toeristenschip en kwam ook Hr.Ms. Groningen ter rede ten anker.

11 oktober verliet het smaldeel deze gastvrije plaats. Hr.Ms. Groningen bleef binnen het barrièrerif en stoomde op naar Isle des l'ins, een idyllisch Zuidzee-eilandje ten zuiden van het hoofdeiland. Op de platvoetwacht kwam het schip aldaar ter rede ten anker.

De volgende dag 's middags werd anker op gegaan en koers gezet naar Thio, een mijnstadje aan de oostzijde van Nieuw-Caledonië. 13 oktober 's morgens kwam het schip hier ten anker en na een bezoek aan de nikkelmijnen ging het weer anker op om zich bij Hr.Ms. Karel Doorman te voegen.

Hr.Ms. Karel Doorman had inmiddels de vlieg oefeningen hervat. Op 13 oktober werden deze oefeningen onderbroken om olie te laden uit de Mijdrecht, waarna op de platvoetwacht post opgehaald werd te Noumea. Gedurende de nacht bleef Hr.Ms. Karel Doorman ten anker liggen nabij Nouméa. De volgende dag werd opgestoomd naar het rendez-vous met Hr.Ms. Groningen om de gezamenlijke oefeningen voort te zetten. Na beëindiging hiervan stoomde Hr.Ms.

Groningen naar een rendez-vous met Hr.Ms. Limburg. Laatstgenoemde schip had 11 oktober Hollandia verlaten, nadat een aantal opvarenden nog in de gelegenheid was geweest het graf te bezoeken van de geschutmaker Poiesz, die ten gevolge van een ongeval aan boord van Hr.Ms. Limburg in het hospitaal te Hollandia was overleden. Hr.Ms. Karel Doorman had bereids koers gezet naar Sydney. Op weg hierheen werden op zaterdag en maandag oefeningen gehouden met de Royal Australian Air Force en de Fleet Air Arm van de Australische marine. Bij de oefeningen op zaterdag traden de Neptunes op als schaduwende vliegtuigen en vielen de Canberra's aan; bij de oefening op maandag vervulden de Gannets en de Sea Venoms deze rollen. Na deze succesvolle oefeningen werd dinsdag op de voormiddag onder ongeveer Nederlandse weersomstandigheden (stromende regen en harde windstoten) binnengestoomd en enige uren later volgde de Mijdrecht.

22 oktober verliet het vlaggenschip Sydney, waar het tenslotte toch nog stralend weer was geworden, en begon de oversteek van de Stille oceaan, in eerste instantie naar het rendez-vous met de jagers.

De Mijdrecht had inmiddels olie geladen in Botany Bay en was reeds 21 oktober vertrokken. De beide jagers hadden zich 16 oktober verzameld en waren opgestoomd naar Auckland, aan

welke stad van 21 tot 25 oktober een niet-officieel bezoek werd gebracht. Donderdag 27 oktober was het smaldeel eindelijk weer compleet en konden de oefeningen van het verband als geheel worden hervat. Zaterdag 29 oktober laadde het smaldeel olie uit de Mijdrecht; als variatie op het oude thema werd ditmaal gelijktijdig geladen door het vlaggenschip en één van de jagers. Een en ander verliep vlot en zo kon „welgevoed” de opmars naar Chili worden voortgezet. Op donderdag splitste Hr.Ms. Groningen zich af van het verband en zette het schip koers naar het vermaarde Paaseiland. 5 november op de dagwacht kwam het schip ter rede van Hanga Piko ten anker. Op de platvoetwacht moest het schip het gastvrije eiland helaas weer verlaten, ten einde tijdig rendez-vous te maken met de overige schepen voor een kort bezoek aan Juan Fernandez. De rest van het smaldeel was al oefenende bereids op weg hierheen, zodat woensdag het smaldeel weer compleet ten anker kon komen in de Cumberland Bay van Juan Fernandez, het eiland, bekend om het verhaal van Robinson Crusoe, die op dit eiland zijn avonturen zou hebben beleefd. Het smaldeel beleefde er weinig avonturen en vervolgde op de platvoetwacht de opmars naar Valparaiso.

Vrijdag 11 november op de voormiddag arriveerde het smaldeel in deze haven, de hoofdhaven van Chili. Hr.Ms. Karel Doorman meerde aan de steiger Malecones de la Aduana en de jagers kwamen ten anker bij de marinewerf, met het achterschip gemeerd op de wal. Tijdens het verblijf moest Hr.Ms. Limburg vanwege de periodiek voorkomende harde wind die ligplaats verlaten en verstomen naar een boei op de rede. Hr.Ms. Karel Doorman was reeds maandag, om ruimte te maken voor een koopvaardijchip, ontmeerd om ter rede het anker te laten vallen en aldaar ten anker te blijven tot het tijdstip van vertrek. Na een vermoeiend doch uitermate geslaagd bezoek verliet het smaldeel op 16 november deze haven met bestemming Rio de Janeiro.

17 november maakten beide squadrons een vlucht over Toltèn, het door aardbevingen zwaar verwoeste plaatsje ten zuiden van Valparaiso, dat met Nederlandse financiële steun zal worden herbouwd. Als intermezzo maakten de jagers een tocht binnendoor via de Patagonische kanalen en stoomde het vlaggenschip via de normale zeeroute op naar straat Magelhaens; door deze straat liep het smaldeel naar Punta Arenas, het zuidelijkste stadje op de vaste wal van Chili, waar het smaldeel op de namiddag van 20 november ten anker kwam.

De tanker Mijdrecht, die woensdag op de hondewacht uit Valparaiso was vertrokken, had dezelfde route gevolgd als de jagers en arriveerde om 21.00 eveneens ter rede van Punta Arenas om ten 02.00 de route naar het volgende rendez-vous voor olieladen weer voort te zetten. Hr.Ms. Karel Doorman vervolgde de opmars naar Rio om 04.00 en de jagers volgden om 08.00. Nauwelijks was het smaldeel weer terug in de ruime wateren van de Atlantische oceaan of de vlieg oefeningen werden weer met volle kracht voortgezet. Nadat ook Hr.Ms. Limburg en Hr.Ms. Groningen de open zee hadden bereikt, hervatten ook zij individueel en tezamen met de rest van het smaldeel hun oefeningen. Na nog een volledige oefenweek kwam het smaldeel tenslotte ten anker in de baai van Rio de Janeiro. Een groot aantal autoriteiten, waaronder de Minister van marine, kwam hier aan boord voor het bijwonen van een vliegdemonstratie en een demonstratie afvuren van raketdieptebommen, welke demonstraties een vlot verloop hadden. Na afloop hiervan werd de baai binnengestoomd en nam het officiële bezoek een aanvang.

3 december werd Rio de Janeiro weer verlaten en werden de oefeningen hervat. De nadruk kwam in deze periode te liggen op de schietoefeningen en de bommenwerpoefeningen door de Seahawks. De Avengers werden onder meer ingeschakeld bij gecombineerde oefeningen met de onderzeebootbestrijdingsjagers, waarbij zoals meer gedurende deze reis het gemis aan een onderzeeboot sterk werd gevoeld.

Donderdag 8 en vrijdag 9 december kregen achtereenvolgens Hr.Ms. Groningen en Hr.Ms. Limburg inspectie van de commandant van het smaldeel en zijn staf. In het kader van deze inspecties waren Avengers ingeschakeld voor enige tactische opdrachten.

13 december werd weer een „postvlucht” naar Las Palmas gemaakt, waarbij voor de laatste maal Nederlandse post werd opgehaald.

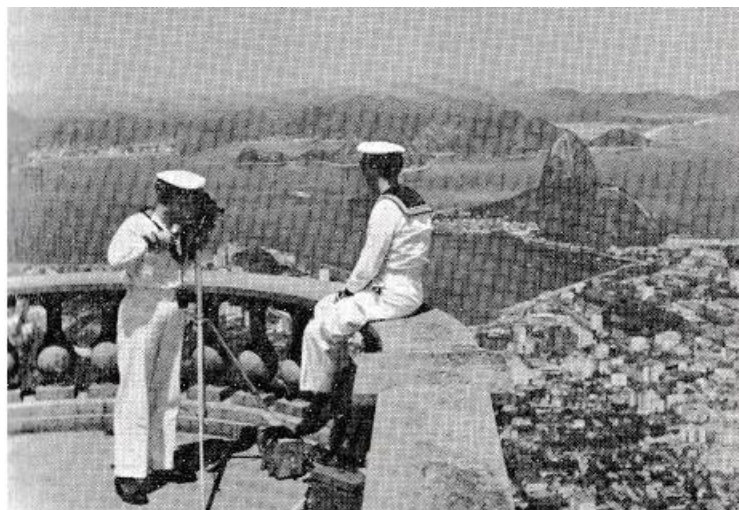
14 december werd Hr.Ms. Karel Doorman geïnspecteerd door de commandant van het smaldeel en zijn staf, waarna Hr.Ms. Karel Doorman afzonderlijk opstoomde naar Lissabon en de jagers koers zetten naar een rendez-vous bewesten de Portugese kust.

De Bevelhebber der zeestrijdkrachten en zijn adjudant werden op donderdag 15 december per helikopter van squadron 2 afgehaald van het vliegveld van Lissabon en scheepten zich in aan boord van het vlaggenschip. De volgende dag werden voor de laatste maal gedurende deze reis oefeningen gehouden, waaraan het gehele smaldeel met inbegrip van beide vliegtuigsquadrons en de Mijdrecht deelnamen.

Zaterdag daarop volgend gaf de Mijdrecht nog eenmaal olie af aan beide jagers om daarna het smaldeel te verlaten en op te stomen naar Rotterdam. De Bevelhebber der zeestrijdkrachten vond nog gelegenheid gedurende het olieladen en daarna zowel de tanker als beide jagers per helikopter een kort bezoek te brengen. Ten gevolge van mistig weer kon het oorspronkelijke plan van de bevelhebber der zeestrijdkrachten om nabij Lee on Solent het smaldeel per helikopter te verlaten niet worden uitgevoerd. Insteede daarvan vervolgde Zijne Excellentie met het vlaggenschip de reis naar Nederland. De beide jagers kregen opdracht om op eigen gelegenheid op te stomen naar Den Helder, waar zij op de voormiddag van 20 december door de commandant der zeemacht in Nederland verwelkomd werden.

Hr.Ms. Karel Doorman arriveerde 20 december op de dagwacht voor Hoek van Holland, waar de bevelhebber der zeestrijdkrachten van boord ging. De vliegtuigen van de squadrons 2 en 860 konden niet van boord vliegen ten gevolge van de weersomstandigheden en zo stoomde het vlaggenschip met vliegtuigen de Waterweg op en meerde het ten ongeveer 1400 op de boeien nabij de Schiemond. De Commandant der Zeemacht in Nederland was tijdens de meer- manoeuvre per helikopter nog aan boord gekomen om de commandant van het smaldeel en het vlaggenschip te verwelkomen.

Na een kort verblijf aan boord keerde de schout bij nacht per helikopter terug naar Den Helder.

Passagieren te Rio de Janeiro

